

ULUSLARARASI ÇATIŞMA ÇÖZÜMLERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ HAFTALIK BÜLTENİ

TÜRKİYE – NATO İLİŞKİLERİ: TÜRKİYE’NİN NATO’DAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Haber: Kübra Uysal, 5 Aralık 2019

1952’de başlayan NATO üyelik sürecinde Kuzey Atlantik İttifakı, Türkiye’nin önemli bir rol edindi ve Avrupa-Atlantik topluluğu ile bütünleşmesinde katkıda bulundu. Buna karşılık Türkiye, NATO’nun ortak değerlerini savunmada ve korumada sorumluluklarını başarıyla üstlenmiştir.

Türkiye, Avrupa’nın Atlantik bölgesinde güvenlik ve istikrarın korunmasında, sağlanmasında ve üyelerine ilgi duyulan konularda siyasi-askeri istişareler için bir forum sağlama konusunda NATO’nun rolüne büyük önem vermektedir. İttifak güvenliğinin bölünmezliği, müttefikler arasında dayanışma ve adil bir risk ve yük paylaşımı ile fikir birliği kuralı, NATO’nun yol gösterici ilkeleridir. NATO’nun değişen güvenlik ortamına uyum sağlama yeteneğinin yanı sıra bu ilkelere bağlılık NATO’yu tarihteki en başarılı askeri ittifak haline getirmiştir.

Türkiye ayrıca NATO’nun başarısı için çok önemli olan NATO’nun dönüşüm çabalarını da desteklemektedir. Bu nedenle NATO Müdahale Gücüne önemli katkılarda bulunuyor. İstanbul’da yüksek hazırlık seviyesine sahip bir Kuvvet Komutanlığı kuruldu. Yeni NATO komuta yapısı içinde, İzmir’deki hava komutanlığı bir kara komutanlığı ile değiştirilecektir. NATO’nun ortak ülkelerinin eğitim ve birlikte çalışabilirlik çabalarına katkıda bulunmak amacıyla 1998 yılında Genelkurmay Başkanlığı’nda “Barış Eğitim Merkezi” kuruldu. Türkiye, Kuzey Atlantik Paktı’nın (NATO) en büyük ikinci kara ordusuna sahip. Aynı zamanda, NATO’nun teröre karşı savaşında en ön safhalarda mücadele ederken asker ve sivil kayıpları da en fazla olan ülkedir. Bu durumda Türkiye, müttefiklerinin güvenliği açısından hayati öneme sahip.

Türkiye'nin NATO'nun ikinci büyük gücü olarak verdiği desteğin, ittifakın geleceği için ne kadar önemli olduğunun altı çiziliyor. Bunun yanı sıra, eski üst düzey yetkililer de NATO'nun Türkiye'siz düşünülmemeyeceği görüşünde. Çünkü Türkiye, kritik bir jeostratejik konuma sahip.

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye'nin NATO için kilit önemde bir ülke olduğunu, bunu anlamak için "haritaya bakmanın" yeterli olduğunu belirterek, son dönemde Türkiye'nin ittifak içindeki yeri ve rolünü sorgulayan Batı ülkeleri ve basınına güçlü bir mesaj verdi.

125 Nisan 2018'de düzenlenen NATO dışişleri bakanları toplantısından sonra bir grup gazeteciyle bir araya gelen Stoltenberg şu ifadeleri kullandı: "Türkiye çok değerli bir müttefik. Türkiye ortak savunmamız için çok önemli. Özellikle de terörizmle mücadele açısından, çünkü IŞİD'in yenilmesi için oluşturulan küresel koalisyon için altyapı sağlıyor. Bunun için Türkiye'ye minnettarız. Türkiye her gün NATO'da masada yer alan bir ülke. Türkiye'nin daimi temsilcisiyle Kuzey Atlantik Konseyi toplantıları çerçevesinde her hafta birçok kez aynı masada yer alıyoruz. Oybirliği olmadan hiçbir karar almıyoruz. Tüm kararlar konsensüs ile alındığından Türkiye ve tüm üyeler alınan kararlara eşit üye esasına göre iştirak ediyorlar. Türkiye alınan kararların ve NATO'nun, misyonların ve operasyonların bir parçası." Bu ifadelerle aslında Türkiye'nin NATO'da ne kadar kritik bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır.

Türkiye NATO'ya katıldığı günden bu yana kolektif savunmaya vermiş olduğu destekle, Doğu-Batı çatışmasının barışçı bir şekilde sona ermesine katkıda bulundu. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra uluslararası güvenlik ortamı değişse de NATO, Türkiye'nin dış ve güvenlik politikasının değişmez bir olgusu olarak önemini korudu. Türkiye, ittifak üyeliğinin tüm sorumluluklarını yerine getirdi. Ancak söz konusu kendi güvenliği olunca her zaman aynı muameleyle karşılaşmadı. Kıbrıs ve Norveç krizi yaşanan krizlere birer örnek oluşturmaktadır.

3 – 4 Aralık 2019 tarihlerinde Londra'da gerçekleşen NATO zirvesinde Türkiye, zirve öncesinde "PYD/YPG'nin terör örgütü sayılmasına ilişkin" sunduğu planın veto edilmesi üzerine, NATO'nun Baltık ülkeleri savunma planına "veto koyduğunu" açıklamıştı. Londra zirvesinde bu veto kaldırıldı. Ancak Türkiye'nin, vetoyu kaldırmak karşılığında ne aldığına ilişkin herhangi bir detay ortaya çıkmadı.

NATO zirve sonuç bildirisinde en dikkat çeken bölüm ise Çin'e ilişkin paragraf oldu. ABD Başkanı Donald Trump, Çin'le son dönemde "ticaret savaşı" başlatmıştı. ABD'nin bu politikası NATO sonuç bildirisine de yansdı. Tarihi Londra zirvesinde liderler anlaştı, Genel Sekreter Stoltenberg "Tarihimizde ilk kez ittifakımızın doğu kanadı için sahada savaşa hazır kuvvetler var. NATO'nun hazırlığını üç katına çıkardık. Gerekmesi durumunda daha hızlı hareket edebilmek için bugün daha fazla kuvvete karar verildi" dedi.

Terörle mücadele konusunda da NATO'nun Türkiye'yi daha fazla destekleyeceğini ima eden Stoltenberg, "Tüm müttefiklerimiz 5'inci maddeye olan bağlılıklarını yineledi. Bizim amacımız savaşmak değil, savaşları engellemektir. Bir müttefike saldırıldığında cevap verilecektir. 5'inci maddede bütün müttefiklerimizin anlaştığı üzerinde karar aldığını söyleyebilirim" dedi. Londra Deklarasyonu'nda, ilk defa Çin'in yükselen gücüne değinilerek "Çin'in artan nüfuzu ve uluslararası politikalarının ortaya çıkardığı fırsat ve sınamaları ittifak olarak birlikte ele almalıyız." vurgusuna yer verildi. NATO'nun siyasi yönünü güçlendirmek için Genel Sekreter'in "ileriye dönük bir tefekkür süreci" başlatması talep edilen deklarasyonda, bu sürecin değişen stratejik ortamı göz önünde bulundurması gerektiğine dikkati çekildi. Deklarasyonda, NATO liderlerinin 2021'de tekrar bir araya geleceği duyuruldu.

Özetle, Türkiye'nin NATO'ya uzun süredir ve derinden sürdürdüğü bağlılık, Avrupa'yı korumuş ve Türkiye ile olan ortak güvenliği geliştirmiştir. Türkiye, NATO ideallerine ve devam etmekte olan misyonlarına inanmakta; aynı zamanda örgütün, ortak güvenlik ve gelecek açısından oynadığı rolün savunulmasını temenni etmektedir.

KAYNAKÇA

<https://tr.farsnews.com> <https://www.trthaber.com>
<https://www.trthaber.com> <http://www.mfa.gov.tr>
<https://haberglobal.com.tr> <http://www.milliyet.com.tr>
<https://www.sozcu.com.tr>

AB'nin İklim Değişikliği Raporu: AB taahhütlerini yerine getiremeyip hedeflerine ulaşamayabilir!

Haber: Tuğba Yaşar, 5 Aralık 2019

Avrupa Çevre Ajansı (AÇA) tarafından Çarşamba günü yayınlanan yeni bir çevre raporunda, Avrupa'nın çevresel zorluklarla karşı karşıya olduğu belirtildi.

Rapora göre eğer Avrupa Birliği (AB) biyolojik çeşitlilik kaybı oranını, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini ve doğal kaynakların aşırı tüketimini ele alacak acil eylem planını oluşturmazsa 2030 hedeflerine ulaşamayacak.

Bu konu hakkında Hans Bruyninckx de "2020 için belirlediğimiz hedeflerin çoğuna ulaşamayacak" dedi.

Umut hala var

Bunun yanı sıra raporda kaydedilen ilerlemeler de vurgulanıyor. Yenilenebilir enerjilerin payı 2005'ten bu yana neredeyse iki katına çıktı. AÇA Enerji Uzmanı Mihai Tomescu, "2017'de büyümedeki yenilenebilir enerji tüketimi yaklaşık % 17,5'di ve Avrupa Çevre Ajansı'nın 2018'de % 18'e çıktığını tahmin ediyor" dedi.

Mevcut politikalar yeterli değil, Yeni politikalar' gerekli

Raporda kaydedilen ilerlemelerin yanında mevcut politikaların yeterli olmadığı savunuluyor.

2050 yılı hedeflerinin kısa bir özetini sunan 'Avrupa çevre durumu ve 2020 görünümü' (SOER 2020), aynı zamanda şimdiye kadar Avrupa'da yapılmış olan en kapsamlı çevresel değerlendirme raporu, Avrupa'nın çevre ve iklim politikaları, geçtiğimiz yıllarda çevrenin iyileştirilmesine yardımcı olmasına rağmen, Avrupa'nın yeterli ilerleme kaydetmemesine ve önümüzdeki on yılda çevre ile ilgili görünümün olumlu olmadığına dikkat çekiyor.

AÇA buna karşılık çözümlerin var olduğunu vurguluyor. Teknolojiler mevcuttur. Ancak, AB politikalarının tam olarak uygulanması ve 2050 yılına kadar karbon tarafsızlığına ulaşmak için yeni finansal araçlara ihtiyaç duyulması konusunda da ısrar ediyor.

Kaynak: Euronews

Almanya İki Rus Diplomatı Sınır Dışı Etti

Haber: Rabia Sezer, 5 Aralık 2019

Zelimkhan Khangoshvili isimli bir sığınmacı 2019 Ağustos'unda Berlin'de bir cinayete kurban gitmiş, cinayete ilgili Vadim S. adlı kişi tutuklanmıştı. Alman istihbaratı davanın başından beri Rusya'dan şüpheleniyordu. Bunun nedeni Khangoshvili'nin 2000'li yıllarda İkinci Çeçen Savaşı sırasında Rusya'ya karşı savaşması ve Gürcistan istihbaratı için çalışmasıydı. Rusya suçlamaları kabul etmese de Almanya, tutuklanan kişinin itiraflarını delil göstermiş, cinayeti sorumlularından birinin de Rus gizli servisi olduğunu iddia etmişti. Alman şansölyesi Angela Merkel olayı çözmek adına Rusya'dan aktif bir yardım almadıklarını da Londra'da düzenlenen NATO zirvesinde belirtti. Diğer yetkililer de Rusya'nın güvenoyu kaybetmemesi için işbirliğine yanaşması gerektiğini dile getirmişlerdi. Rusyadan istediği cevabı ve yardımı alamayan Alman Dışişleri Bakanlığı' 4 Aralık 2019 tarihinde yaptığı yazılı açıklamasında Viyana Sözleşmesinin 9.maddesi uyarınca Berlin Büyükelçiliğinde çalışan iki diplomatın istenmeyen adam ilan edildiğini duyurdu ve bu kişileri sınır dışı etti. Moskova hükümeti konuyla ilgili olarak "Bu hareketi dostane bulmadıklarını ve en yakın zamanda karşılık vereceklerini" açık bir şekilde belirtti.

İZLANDA MUTLULUK EKONOMİSİNE GEÇİŞ YAPARAK İNSANI ÖNCELEYEN BÜYÜMEYİ HEDEFLİYOR

Haber: Ezgi Barut, 5 Aralık 2019

İzlanda Başbakanı Katrin Jakobsdottir, ülkesindeki vatandaşların mutluluğunu öne çıkaran ekonomik model üzerine odaklandığını belirtti. Bu modelin ülke kalkınmasına da oldukça etkisi olacağını belirten Jakobsdottir diğer ülkelere de bu ve benzeri politikaları benimseme çağrısında bulundu.

Başbakan ekonomik büyüme odaklı politikaların yerini aile dostu, çevre odaklı politikaların alması gerektiğini belirtti. Jakobsdottir, bu ekonomik modelin, gayri safi yurtiçi hasıladan çok sosyal göstergeleri dikkate aldığını da belirtmiştir.

Ekonomik büyümeyi ele alınırken öncelikle bu büyümenin nasıl ne şekilde gerçekleştirildiğine de odaklanmalıyız. Temel eksikliklere rağmen büyüme rakamları, ekonomik başarının temel ögesi olarak değerlendirilmektedir. İskoçya ve Yeni Zelanda'nın savunduğu mutluluk ekonomisi modeli BM Sürdürülebilir Kalkınma hedefleri çerçevesinde, bugün ve gelecek nesillerin mutluluğunu amaçlamaktadır. Nobel ödüllü ekonomist Joseph Stiglitz de, mevcut ekonomik değerlendirmelerin, modern toplumları şekillendiren, iklim değişikliği etkisi, eşitsizlik gibi unsurları kapsamadığı için yetersiz kaldığı görüşünü savunmaktadır.

Bu ekonomik model, ortak mutluluğun sağlanması için bir toplumun yalnızca ne kadar zengin olduğunun değil ne kadar mutlu olduğunun da değerlendirilmesi üzerine kuruludur. Hayat kalitesi yalnızca veriler üzerinden değil mutluluk perspektifi açısından da ele alınmalıdır. Ekonomiyi bu doğrultuda şekillendirmeyi planlayan Jakobsdottir bu politikanın daha da geliştirilmesi için çalışılacağını vurgulamıştır.

Dünyanın dört bir yanında protestolar yükseliyor !

Haber: Şehriban Kaya, 5 Aralık 2019

İRAN : Abd tarafından uygulanan yaptırımlar sebebiyle ekonomik olarak zor zamanlar geçiren İran halkı 15 kasımda benzine yapılan 3 kat zamdan sonra sokaklara döküldü.uluslararası af örgütü tarafından İran'da ki bilançoda 208 kişinin hayatını kaybettiği açıklandı. Protestoculara karşı kullanılan keyfi gücün araştırılması ve soruşturulması için uluslararası toplumdan yardım çağırısı bekleniliyor.

LÜBNAN : Lübnan'da hükümetin iletişime ve özellikle sosyal iletişim ağı WhatsApp uygulamasına vergi getirme girişimine tepki olarak 17 Ekim'de başlayan protestolar kısa sürede ülkenin dört bir yanına yayılmıştı.

İRAK : Iraklıların işsizlik, yolsuzluk, kamu hizmetlerinin yetersizliğini ve İran'ın ülkedeki etkinliğini protesto amacıyla ülkenin çeşitli bölgelerinde gösterileri bir aydır sürüyor.

BOLİVYA : Bolivya'da 20 Ekim'de düzenlenen başkanlık seçimlerinin ardından muhalefet seçimlerde "hile" yapıldığını iddia etmiş ve taraflar karşılıklı olarak destekçilerini sokak gösterilerine çağırmişti.

VENEZÜELA : Geçen yıldan bu yana ağır ekonomik krizin yanı sıra siyasi çalkantılar yaşanan Venezuela'da muhalefetin kontrolündeki Ulusal Meclisin Başkanı Juan Guaido, 23 Ocak'ta kendisini "geçici devlet başkanı" ilan etmiş, başta ABD olmak üzere birçok Latin Amerika ve Batı ülkesinin desteğini almıştı.Guaido ile partisinin ev hapsindeki eski lideri Leopoldo Lopez, 30 Nisan'da bir grup askerle Maduro hükümetini devirmek üzere halkı sokağa çıkmaya çağırmişti.

ŞİLİ : Güney Amerika ülkesi Şili'de gösteriler, başkent Santiago'da günde 3 milyondan fazla kişinin kullandığı metro ücretlerine 6 Ekim'de yapılan zamla başlamış ve 18 Ekim'de de şiddetlenerek birçok kentte yağma olaylarına da yol açan hükümet karşıtı gösteri ve şiddet olaylarına dönüşmüştü.

FRANSA : Fransa'da akaryakıt zamlarına ve kötü ekonomik koşullara tepki olarak başlayan, zamanla Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron yönetimine karşı isyana ve öfkeye dönüşen sarı yeleklilerin eylemleri bir yıldır devam ediyor.

TÜRKİYE : En son 2013 yılında Taksim Gezi

Parkı olaylarından sonra her hangi büyük bir protestoyla karşılaşmayan Türkiyede son zamanlarda siyanürlü toplu ölüm şeklinde protestolar görülmektedir.

Dünyanın birçok yerinde yükselen protestolar halkın sesini duyurabilmesi açısından önemliken diğer yandan ülkeye ve halka verdiği büyük zarar yadsınamaz.İran,Lübnan,İrak,Bolivya,Venezüela,Şili ve Fransa'da artış gösteren protestolar dünyayı alev alev yakmaya başladı.Kentlerde birçok hastane,banka,okul,istasyon kullanılamaz hale gelmekle birlikte ülkede birçok can ve mal kaybı yaşandı..Ülkenin içteki ve dıştaki huzuru hükümet ve halkın ortak bir paydada buluşmasında yatmaktadır. Bu da hükümetin primitif yöntemlerden uzaklaşıp çağın ihtiyaçlarına cevap veren modern bir devlet anlayışının altında saklıdır.Halk genel olarak burjuva aile kavramına atıfta bulunmakta ve birçok kesim bu tarz ailelerin ortadan kaldırma taraftarı olmakta ve işsizlik,yoksulluk,artan vergi oranları veya çevre ile ilgili konular da bu isyanların başta gelen sebepleridir.

BM, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük yardım çağrısında bulundu: 29 milyar dolara ihtiyaç var

Haber: Hasan Gülbetekin, 5 Aralık 2019

Birleşmiş Milletler (BM), gelecek yıl dünyanın dört bir yanında insani krizle boğuşan 168 milyon mağdur kişiye yardım için yaklaşık 29 milyar dolar toplanması çağrısında bulundu. Bu, BM'nin İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yardım için istediği en yüksek rakam. BM İnsani İşlerden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı Mark Lowcock, toplantıda yaptığı konuşmada, "2019'da, bir yıl öncesine göre çok daha fazla kişinin insani yardıma ihtiyacı vardı. Bunun nedeni, düşündüğümüzden daha fazla insan çatışmalar ve iklim değişikliğinden etkilendi" ifadelerini kullandı. Çok yüksek sayıda çocuğun silahlı çatışmalarda öldürüldüğünü veya sakatlandığını vurgulayan Lowcock, "İklim değişikliği, çatışma ve ekonomik istikrarsızlık milyonlarca insanı etkiliyor" dedi. Raporda, dünya genelinde her 45 kişiden birinin yiyecek, barınma, sağlık hizmeti, acil durum eğitimi, korunma ve diğer temel yardımlara ihtiyacı olduğu belirtildi. Yardım operasyonlarında en fazla payın 4,19 milyar dolarla gıda ve ilaç sorunu yaşayan Yemen'e yapılacağını açıkladı. Ardından, 3,3 milyar dolarlık yardıma ihtiyacı olan Suriye geliyor.

Sayın Doç.Dr.Zelha Altinkaya'nın katkılarıyla...

HAZIRLAYANLAR

Editör

Göktürk Metehan Toklu

Yazarlar

Kübra Uysal

Tuğba Yaşar

Rabia Sezer

Ezgi Barut

Şehriban Kaya

Hasan Gülbetekin